

**PROGRAM WSPIERANIA OSÓB
Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ
W POWIECIE WSCHOWSKIM
NA LATA 2025-2030**

Adnotacja:

Usuwanie barier i zapewnienie dostępności dla wszystkich obywateli, w tym przede wszystkim osób doświadczających trudności w mobilności czy percepcji, stanowi jedno z kluczowych zadań państwa urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej. Dokument został opracowany zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027 i standardami dostępności dla polityki spójności 2021-2027. W ramach dostosowania dokumentu do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami tekst dokumentu nie został wyjustowany, zastosowano czcionkę bezszeryfową oraz odpowiednią interlinię, a także opisy alternatywne do map i grafik.

Spis treści

Wstęp.....	4
1. Podstawa prawna opracowania dokumentu.....	4
2. Niepełnosprawność.....	5
2.1 Definiowanie niepełnosprawności.....	5
2.2 Niepełnosprawność w Polsce.....	6
2.3 Orzecznictwo o niepełnosprawności.....	7
3. Niepełnosprawność w Powiecie Wschowskim.....	9
3.1 Charakterystyka Powiatu Wschowskiego.....	9
3.2 Zjawisko niepełnosprawności w liczbach na terenie powiatu.....	12
4. Zasoby instytucjonalne wsparcia osób z niepełnosprawnościami w Powiecie Wschowskim.....	15
5. Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnością.....	23
5.1 Rehabilitacja społeczna.....	23
5.2 Rehabilitacja zawodowa.....	25
6. Analiza SWOT.....	26
7. Cel Programu.....	28
8. Zaplanowane zadania w ramach Programu.....	29
9. Adresaci Programu.....	33
10. Finansowanie Programu.....	33
11. Efekty realizacji Programu.....	34
12. Monitoring i ewaluacja.....	34
Spis tabel i wykresów.....	35

Wstęp

Program wspierania osób z niepełnosprawnością w Powiecie Wschowskim na lata 2025-2030 (zwany dalej Programem) określa najistotniejsze elementy polityki społecznej powiatu wschowskiego oraz wyznacza kierunki w zakresie podejmowania działań na rzecz wyrównywania szans i włączenia osób z niepełnosprawnościami w życie społeczne i zawodowe. Działania na rzecz osób niepełnosprawnych są zadaniem ogólnospołecznym oraz ważnym elementem polityki państwa, która jest skierowana na minimalizowanie skutków niepełnosprawności oraz zaspokajanie potrzeb osób z niepełnosprawnością we wszystkich obszarach życia. Rozpoznanie i zdiagnozowanie potrzeb osób z niepełnosprawnością, a także podejmowanie działań mających na celu wyeliminowanie przeszkód utrudniających osobom z niepełnosprawnością aktywny udział w życiu społecznym i zawodowym oraz zapobiegania marginalizacji i wykluczeniu społecznemu tej grupy osób.

Podstawowym założeniem Programu jest dążenie do stworzenia kompleksowego systemu wsparcia dla osób z niepełnosprawnością i wdrożenie takich rozwiązań, które umożliwią im samodzielne oraz niezależne życie. Kreowanie lokalnej polityki na rzecz osób ze szczególnymi potrzebami w zakresie zapobiegania niepełnosprawności, łagodzenia jej skutków, rehabilitacji, a także realizacji zadań zmierzających do pełnego uczestnictwa osób z niepełnosprawnością w życiu społecznym i zawodowym stanowi ważne zadanie władz samorządowych. Nie zmniejsza ani nie ogranicza to odpowiedzialności ogółu społeczeństwa, jednostek czy też organizacji, które od lat są partnerami w tworzeniu spójnej i efektywnej polityki na rzecz osób z niepełnosprawnością.

Program określa cele oraz działania, które będą podejmowane na terenie powiatu wschowskiego na rzecz osób z niepełnosprawnością. Realizacja zaplanowanych działań będzie zmierzać do pełnego, indywidualnego rozwoju i zaspokajania niezbędnych potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami we wszystkich sferach i na każdym etapie życia, gwarantujące pełne uczestnictwo w życiu społecznym. Skuteczną realizację tego celu mają zapewnić planowane, konkretne działania na rzecz integracji społecznej, aktywizacji zawodowej oraz przestrzegania praw osób z niepełnosprawnością.

1. Podstawa prawna opracowania dokumentu

Podstawą prawną do opracowania *Programu wspierania osób z niepełnosprawnością w Powiecie Wschowskim na lata 2025-2030* jest Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Swoim zadaniem niniejszy dokument obejmuje działania w zakresie:

- orzekania o niepełnosprawności i ustalania poziomu potrzeby wsparcia,
- rehabilitacji społecznej,
- rehabilitacji zawodowej i zatrudniania.

Do aktów prawnych mających istotny wpływ w zakresie orzekania o niepełnosprawności i uprawnień osób z niepełnosprawnością, jak i monitoring przyszłych działań w szczególności należą:

1. Konwencja o Prawach Osób Niepełnosprawnych przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych 13 grudnia 2006 r.
2. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.
3. Karta Praw Osób Niepełnosprawnych z dnia 1 sierpnia 1997 r.
4. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.
5. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.
6. Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 7 grudnia 2012 r. w sprawie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych.
7. Uchwała Rady Ministrów z dnia 16 lutego 2021 r. w sprawie przyjęcia dokumentu Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030.

2. Niepełnosprawność

2.1 Definiowanie niepełnosprawności

Pojęcie niepełnosprawności ewaluowało na przestrzeni lat. Dostrzegalne zmiany były zarówno w terminologii, jak i samym rozumieniu tego pojęcia. Przez większą część XX w. niepełnosprawność była utożsamiana z widocznymi wadami ciała lub umysłu, a wobec samych osób niepełnosprawnych posługiwano się terminem „inwalida”. Dopiero pod koniec XX w. został on wyparty przez określenie osoba niepełnosprawna, a współcześnie coraz częściej używane jest sformułowanie osoba z niepełnosprawnością.

Pojęcie niepełnosprawności jest bardzo płynne i nie daje się jasno i łatwo sprecyzować. W 2007 r. Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) zdecydowała, że niepełnosprawność trzeba rozumieć jako „wielowymiarowe zjawisko wynikające ze wzajemnych oddziaływań między ludźmi, a ich fizycznym i społecznym otoczeniem, efekt barier napotykanym w otoczeniu fizycznym i społecznym”. Z definicji zaproponowanej przez WHO można wywnioskować, że pojęcie osoby niepełnosprawnej ma charakter wieloprofilowy. Niepełnosprawność uwzględnia zróżnicowane kryteria, tj. fizyczne, społeczne, psychologiczne, edukacyjne, zawodowe i kulturowe, dlatego też coraz częściej posługuje się określeniem „osoba ze szczególnymi potrzebami”.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 1 sierpnia 1997 r. podjął uchwałę „Karta Praw Osób Niepełnosprawnych” regulującą prawa osób niepełnosprawnych. Niniejszy dokument definiuje osoby z niepełnosprawnością jako „osoby których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi”. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych zawężyła powyższą definicję określając niepełnosprawność jako „trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub

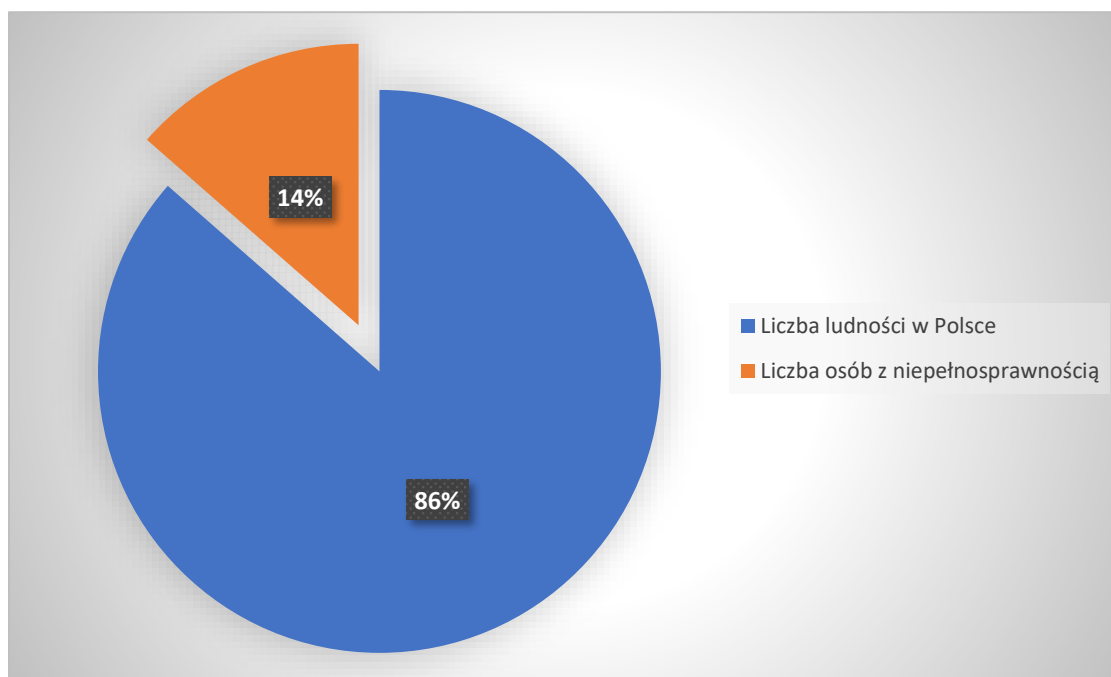
długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy”.

Biorąc pod uwagę powyżej przytoczone definicje niepełnosprawność przedstawia się jako zjawisko niejednorodne, które obejmuje wiele ograniczeń funkcjonalnych, stałych lub przejściowych. Dlatego niepełnosprawność nie powinna być postrzegana przez pryzmat obniżonej sprawności, a barier, które napotykają osoby niepełnosprawne na swojej drodze do samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie.

2.2 Niepełnosprawność w Polsce

Na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2021 r. liczba osób niepełnosprawnych ogółem według stanu na dzień 31 marca 2021 r. **wynosiła 5,4 mln.** i stanowiła **14,3% ludności kraju** wobec 12,2% w 2011 r. oraz 14,3% w 2002 r. Udział mężczyzn wśród osób niepełnosprawnych wynosił 45,1% , a kobiet 54,90%.

Wykres 1 Liczba osób z niepełnosprawnością w Polsce w 2021 r.

Źródło: opracowanie własne

Osoby legitymujące się prawnym potwierdzeniem niepełnosprawności tj. posiadające orzeczenie potwierdzające niepełnosprawność wydane przez organ do tego uprawniony (np. Zespoły ds. orzekania o niepełnosprawności, ZUS, KRUS, MON, MSWiA, MEiN) **stanowiły 63,7% zbiorowości** (3 471 193 osób). Liczebność zbiorowości osób niepełnosprawnych prawnie i biologicznie (jednocześnie) wynosiła 2 015 304 osób, tylko prawnie – 1 455 889 osób, tylko biologicznie – 1 976 355 osób.

Osoby niepełnosprawne biologicznie zostały zdefiniowane jako osoby, które odczuwają ograniczenie sprawności w wykonywaniu czynności podstawowych dla swojego wieku, ale

nie posiadają prawnego orzeczenia o niepełnosprawności. Rozróżniano 3 stopnie ograniczenia zdolności do wykonywania czynności podstawowych: całkowicie, poważnie lub umiarkowanie ograniczoną. We wszystkich tych przypadkach niemożność wykonywania ww. czynności musiała trwać lub przewidywano jej trwanie przez okres co najmniej 6 miesięcy.

W porównaniu z wynikami Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku ogólna liczba osób niepełnosprawnych **zwiększyła się o 750,5 tys.**, tj. o 15,98%, zaś liczba osób niepełnosprawnych prawnie zwiększyła się o 337,7 tys., tj. o 10,78%. Natomiast liczba osób niepełnosprawnych tylko biologicznie zwiększyła się o 410,8 tys., tj. o 26,24%.

Obrazując zjawisko niepełnosprawności w Polsce można wskazać, iż osoby z niepełnosprawnością stanowią obecnie ponad 14% ogółu społeczeństwa.

2.3 Orzecznictwo o niepełnosprawności

W polskim systemie prawnym funkcjonują obecnie dwa podstawowe systemy orzekania:

1. zaliczenie do jednego ze stopni niepełnosprawności - na podstawie przepisów ustawy rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
2. orzekanie o niezdolności do pracy - na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Na podstawie przepisów ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej można uzyskać orzeczenie o zaliczeniu do następującego **stopnia niepełnosprawności: znacznego, umiarkowanego lub lekkiego.**

Osoby, które nie ukończyły 16 roku życia zaliczane są do osób z niepełnosprawnością, jeżeli mają naruszoną sprawność fizyczną lub psychiczną, o przewidywanym okresie trwania powyżej 12 miesięcy, z powodu wady wrodzonej, długotrwałej choroby lub uszkodzenia organizmu, powodującą konieczność zapewnienia im całkowitej opieki lub pomocy w zaspakajaniu podstawowych potrzeb życiowych w sposób przewyższający wsparcie potrzebne osobie w danym wieku.

W zależności od stopnia naruszenia sprawności organizmu oraz jej wpływu na zdolność do pracy oraz ewentualny obowiązek sprawowania opieki lub pomocy innym osobom można zostać zaliczonym do jednego z tych stopni niepełnosprawności. Orzeczenie o zaliczeniu do jednego ze stopni niepełnosprawności stanowi podstawę do korzystania z ulg i uprawnień na podstawie odrębnych przepisów, w tym na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Z kolei na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z funduszu ubezpieczeń społecznych można uzyskać **orzeczenie o niezdolności do pracy - całkowitą bądź częściową**, które stanowi podstawę do wydania decyzji o przyznaniu bądź odmowie przyznania świadczenia (renty).

Orzeczenie o niezdolności do pracy wydawane jest wyłącznie do celów rentowych. Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych wprowadza

bardzo szeroką definicję legalną osoby niepełnosprawnej. Ponadto przewiduje możliwość równego traktowania orzeczeń o niezdolności do pracy wydanych przez lekarza orzecznika ZUS z orzeczeniami o zaliczeniu do jednego ze stopni niepełnosprawności, tj.:

- orzeczenie o *całkowitej niezdolności* do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji traktowane jest na równi z orzeczeniem o *znacznym* stopniu niepełnosprawności,
- orzeczenie o *niezdolności do samodzielnej egzystencji* jest traktowane na równi z orzeczeniem *znacznym* stopniu niepełnosprawności,
- orzeczenie o *całkowitej niezdolności* do pracy traktowane jest na równi z orzeczeniem *umiarkowanym* stopniu niepełnosprawności,
- orzeczenie o *częściowej niezdolności* do pracy jest traktowane na równi z orzeczeniem *lekkim* stopniu niepełnosprawności.

Osoby, które przed dniem 1 stycznia 1998 r. uzyskały orzeczenie o zaliczeniu do jednej z grup inwalidów, także uważane są za osoby z niepełnosprawnością w myśl ustawy o rehabilitacji pod warunkiem, że orzeczenie to nadal jest ważne. Orzeczenia te także są traktowane na równi z orzeczeniami o stopniu niepełnosprawności:

- I grupa inwalidów - znaczny stopień niepełnosprawności,
- II grupa inwalidów - umiarkowany stopień niepełnosprawności,
- III grupa inwalidów - lekki stopień niepełnosprawności.

Na podstawie Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności rozróżnia się symbole przyczyny niepełnosprawności:

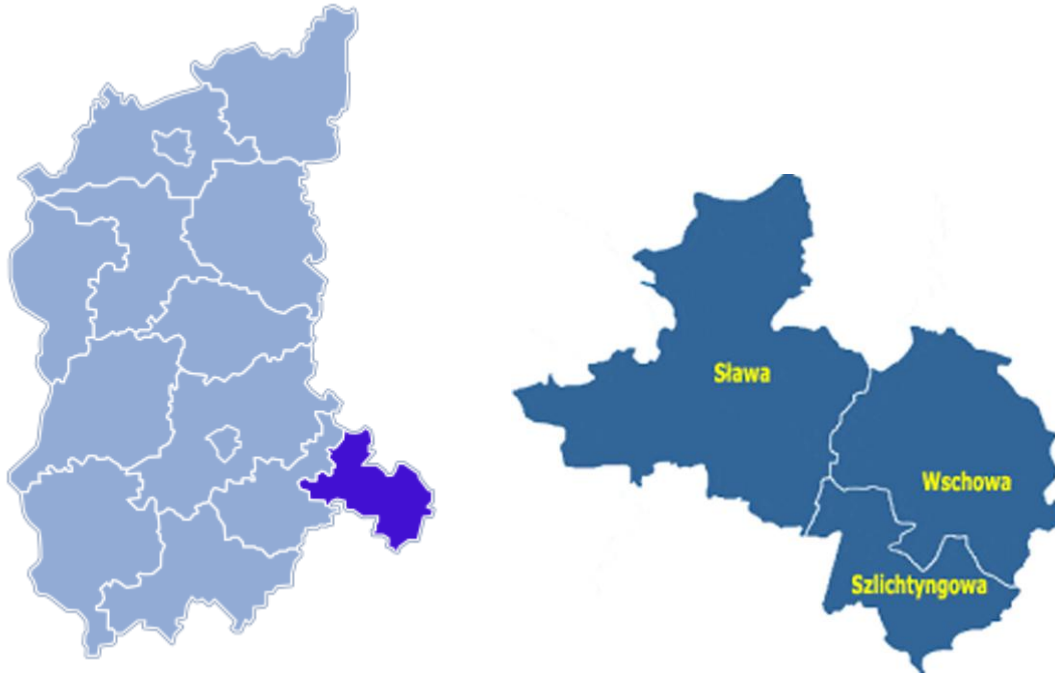
- 01-U - upośledzenie umysłowe,
- 02-P - choroby psychiczne,
- 03-L - zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu,
- 04-O - choroby narządu wzroku,
- 05-R - upośledzenie narządu ruchu,
- 06-E - epilepsja,
- 07-S - choroby układu oddechowego i krążenia,
- 08-T - choroby układu pokarmowego,
- 09-M - choroby układu moczowo-płciowego,
- 10-N - choroby neurologiczne,
- 11-I - inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego,
- 12-C - całościowe zaburzenia rozwojowe.

3. Niepełnosprawność w Powiecie Wschowskim

3.1 Charakterystyka Powiatu Wschowskiego

Powiat Wschowski to najmniejszy powiat w zachodniej Polsce, w województwie lubuskim. Tworzą go trzy gminy, do których należą: gmina Wschowa, gmina Sława i gmina Szlichtyngowa. Siedzibą władz powiatowych jest miasto Wschowa. Powierzchnia powiatu liczy 312 679 km², a średnia gęstość zaludnienia wynosi 59,7 os./km².

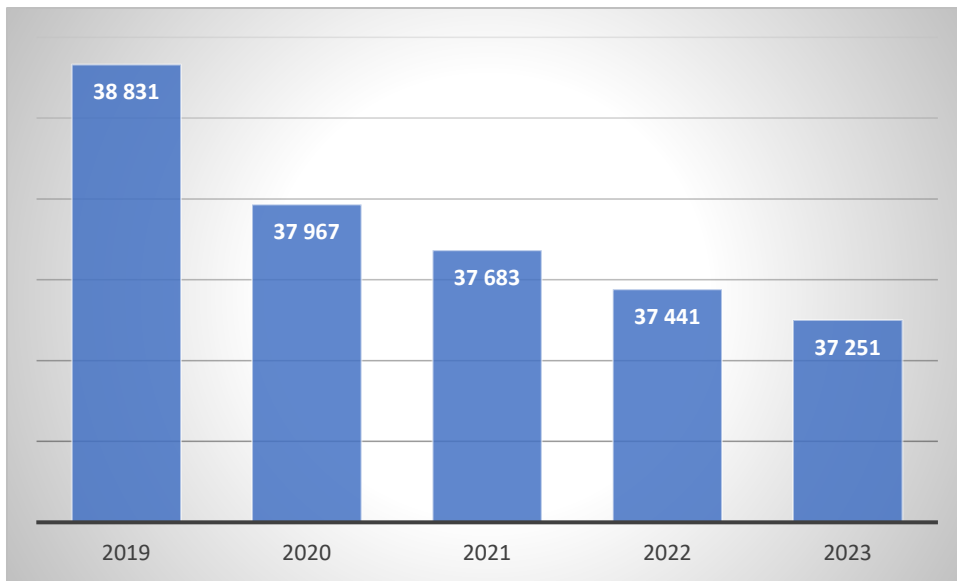
Mapa 1 Powiat Wschowski

Źródło: Zachod.pl (dostęp: 14.12.2024 r.)

Na koniec grudnia 2023 r. Powiat Wschowski zamieszkiwało 37 251 mieszkańców, z czego kobiety stanowiły 50,72% ludności. Liczba ludności na przestrzeni ostatnich analizowanych lat uległa zmniejszeniu, co jest zjawiskiem charakterystycznym dla większości powiatów i gminy w Polsce. W latach 2019-2023 liczba mieszkańców Powiatu Wschowskiego uległa zmniejszeniu o 1 580 osób, czyli o 4,2%.

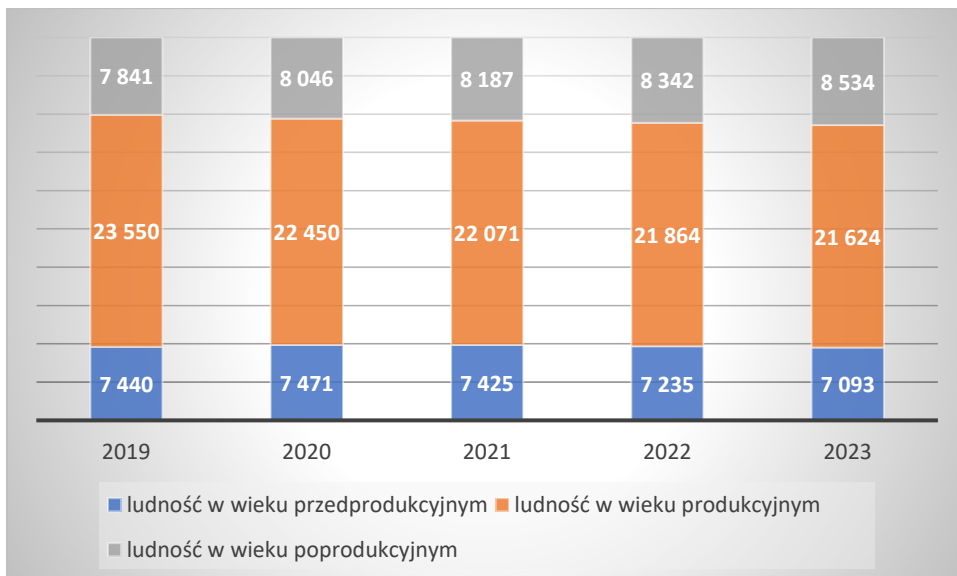
Wykres 2 Liczba ludności w Powiecie Wschowskim w latach 2019-2023

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Zachodzące zmiany demograficzne wpływają na spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, a wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym.

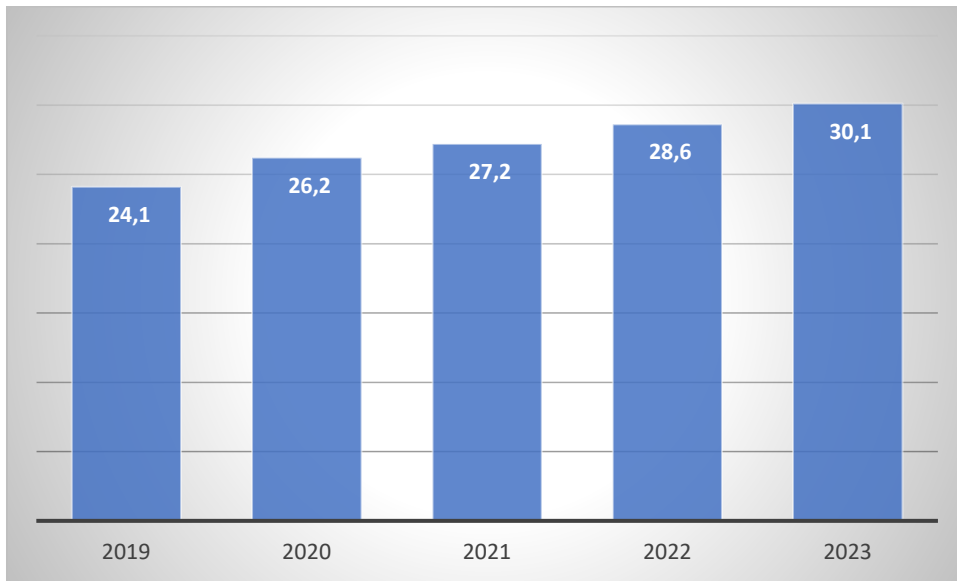
Wykres 3 Liczba ludności w Powiecie Wschowskim w podziale na grupy funkcjonalne w latach 2019-2023

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym jest zjawiskiem charakterystycznym dla całej Polski. W wyniku poprawy jakości życia systematycznie wzrasta liczba osób w wieku poprodukcyjnym, co wpływa na większe potrzeby społeczne osób starszych. Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w Powiecie Wschowskim na przestrzeni ostatnich analizowanych lat wzrósł o 6 punktów procentowych.

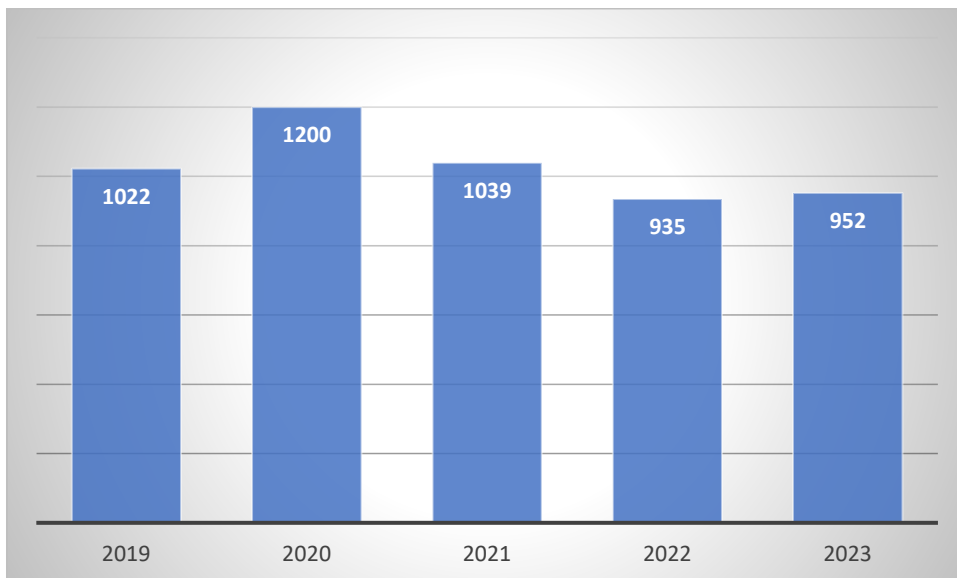
Wykres 4 Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w Powiecie Wschowskim w latach 2019-2023

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

W 2023 r. na terenie Powiatu Wschowskiego odnotowano łącznie 952 osoby bezrobotne, w tym 525 kobiet. Liczba osób pozostających bez pracy na lokalnym rynku pracy na przestrzeni analizowanych 5 lat uległa zmniejszeniu, choć w 2023 r. w stosunku do roku poprzedniego odnotowano niewielki wzrost liczby osób bezrobotnych (o 18 osób).

Wykres 5 Liczba osób bezrobotnych z terenu Powiatu Wschowskiego w latach 2019-2023

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Spadek liczby osób bezrobotnych odnotowano we wszystkich grupach osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Największy spadek odnotowano w liczbie bezrobotnych kobiet (o 106 osób) oraz w grupie osób długotrwale bezrobotnych (o 56 osób).

W 2023 r. odnotowano na terenie powiatu 525 bezrobotnych kobiet, 266 osób w wieku do 30 roku życia, 248 osób po 50 roku życia oraz 448 osoby długotrwale bezrobotne.

Tabela 1 Liczba osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy w Powiecie Wschowskim w latach 2019-2023

Rok	Bezrobotne kobiety	Bezrobotni do 30 roku życia	Bezrobotni powyżej 50 roku życia	Długotrwale bezrobotni
2019	631	297	283	504
2020	739	344	284	607
2021	647	293	271	583
2022	554	266	260	465
2023	525	266	248	448
Dynamika zmian	-106	-31	-35	-56

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Potencjałem społecznym Powiatu Wschowskiego jest bogactwo jezior i lasów. Obszar powiatu rozwija się bardzo prężnie wykorzystując swoje potencjały przyrodnicze, zyskuje tym samym przestrzeń społeczną do uprawiania aktywnej turystyki i wypoczynku. W kontekście rozwoju kapitału ludzkiego i dostosowywania przestrzeni publicznej do potrzeb osób z niepełnosprawnością stanowi to ważny aspekt rozwoju społecznego.

3.2 Zjawisko niepełnosprawności w liczbach na terenie powiatu

Niepełnosprawność oraz długotrwale lub ciężkie choroby stanowią wyzwanie dla współczesnej pomocy społecznej. Ich rozwiązanie wymaga bowiem długotrwałych i wieloaspektowych działań aktywizacyjnych i pomocowych. Liczbę osób niepełnosprawnych na terenie Powiatu Wschowskiego można określić odwołując się do wyników Narodowego Spisu Powszechnego w 2021 r. Zgodnie z jego wynikami na terenie województwa lubuskiego odnotowano łącznie 180 031 osób z niepełnosprawnością, a w Powiecie Wschowski 6 211 osób, w tym 2 911 mężczyzn i 3 300 kobiet.

Tabela 2 Liczba osób z niepełnosprawnością w Powiecie Wschowskim w 2021 r.

Wyszczególnienie	Liczba osób
Osoby z niepełnosprawnością	6 211
- mężczyźni	2 911
- kobiety	3 300
Osoby z niepełnosprawnością prawną	4 823
Osoby z niepełnosprawnością biologiczną	1 388

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Z danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Nowej Soli na temat wydanych orzeczeń w latach 2019-2023 ujętych w poniższej tabeli wynika, iż w 2023 r. na terenie powiatu było 3 506 osób z niepełnosprawnością, w tym 1 605 mężczyzn oraz 1 901

kobiet. Z danych wynika, że w 2023 r. wzrosła liczba osób z niepełnosprawnością na terenie powiatu w porównaniu z latami wcześniejszymi, zarówno na obszarze miejskim jak i wiejskim. Osób z niepełnosprawnością do 16 roku życia odnotowano 295, co wskazuje na spadek liczby dzieci z niepełnosprawnością na terenie powiatu.

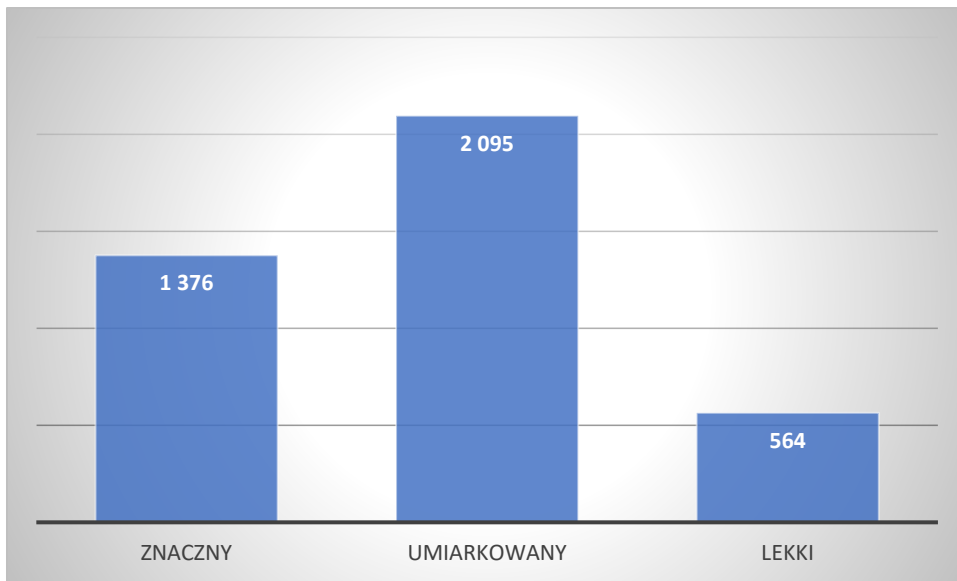
Tabela 3 Liczba osób z niepełnosprawnością na terenie Powiatu Wschowskiego w latach 2019-2023

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba osób z niepełnosprawnością – ogółem	3 869	3 147	3 646	3 469	3 506
Liczba osób z niepełnosprawnością do 16 r.ż.	348	326	350	315	295
Liczba osób z niepełnosprawnością - mężczyźni	1 669	1 288	1 547	1 409	1 605
Liczba osób z niepełnosprawnością - kobiety	1 852	1 533	1 749	1 745	1 901
Liczba osób z niepełnosprawnością w miastach (dzieci / dorośli)	196	190	209	185	170
	2 323	1 863	2 190	2 053	2 303
Liczba osób z niepełnosprawnością na obszarze wiejskim	152	136	141	130	125
	1 198	958	1106	1 101	1 203

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PCPR Wschowa

Ogółem w latach 2019-2023 na terenie Powiatu Wschowskiego odnotowano 2 095 osób z niepełnosprawnością prawną w stopniu umiarkowanym. 1 376 osób posiadało niepełnosprawność w stopniu znacznym, a 564 w stopniu lekkim.

Wykres 6 Stopień niepełnosprawności wśród ludności z Powiatu Wschowskiego w latach 2019-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PCPR Wschowa

W 2023 r. wydano 3 506 orzeczeń o niepełnosprawności z określonym stopniem niepełnosprawności. W porównaniu z rokiem 2022 liczba wydanych orzeczeń wzrosła o 352 orzeczenia. W analizowanych latach wzrosła liczba wydanych orzeczeń o niezaliczeniu do osób z niepełnosprawnością. W 2023 r. wydano 177 takich orzeczeń oraz 100 postanowień dotyczyła odmowy wydania orzeczenia o niepełnosprawności.

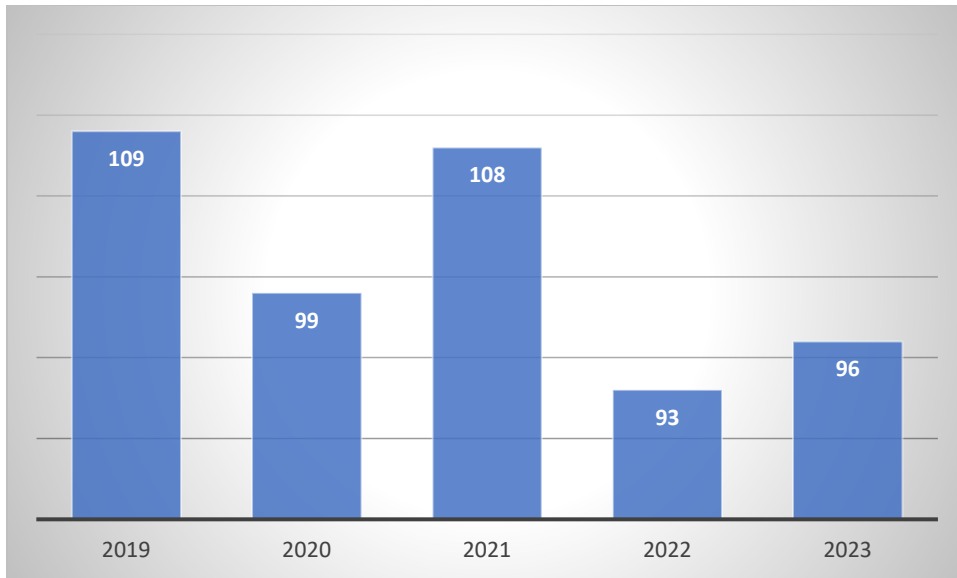
Tabela 4 Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności w latach 2019-2023

Rodzaj orzeczenia	2019	2020	2021	2022	2023
Orzeczenia z określeniem stopnia niepełnosprawności	3 521	2 821	3 646	3 154	3 506
Orzeczenia o niezaliczeniu do osób z niepełnosprawnością	102	48	62	91	177
Orzeczenia o odmowie wydania orzeczenia	67	63	99	84	100
orzeczenia wydane na podstawie art. 5a ustawy	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PCPR Wschowa

Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności dla osób do 16 roku życia w analizowanych latach 2019-2023 utrzymywała się na zbliżonym poziomie ok. 100 orzeczeń rocznie. W 2023 r. odnotowano 96 wydanych orzeczeń, co wskazuje na niewielki wzrost w stosunku do roku poprzedniego.

Wykres 7 Liczba wydanych orzeczeń dla osób do 16 roku życia w latach 2019-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PCPR Wschowa

Liczba wydanych legitymacji dla osób z niepełnosprawnością w analizowanych latach 2019-2023 wskazuje na wzrost wydawanych legitymacji od czasu pandemii. W 2020 r. liczba wydanych legitymacji zmniejszyła się dwukrotnie, ale od tego roku widać systematyczny wzrost liczby wydawanych legitymacji dla osób z niepełnosprawnością. W 2023 r. wydano łącznie 1 246 legitymacji, w tym 1 167 dla osób po 16 roku życia oraz 79 dla osób do 16 roku życia.

Tabela 5 Liczba wydanych legitymacji osoby niepełnosprawnej w latach 2019-2023

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
legitymacje wydane osobom przed 16 rokiem życia	128	59	74	60	79
legitymacje wydane osobom po 16 roku życia	1 520	743	875	1 068	1 167
RAZEM:	1 648	802	949	1 128	1 246

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PCPR Wschowa

4. Zasoby instytucjonalne wsparcia osób z niepełnosprawnościami w Powiecie Wschowskim

Na terenie Powiatu Wschowskiego funkcjonują różnorodne instytucje działające na rzecz osób starszych i z niepełnosprawnością, do których należą w szczególności:

POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE WE WSCHOWIE

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie zlokalizowane jest we Wschowie przy ul. Plac Kosynierów 1 c. Powiatowe Centrum realizuje zadania zgodnie z ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z zakresu rehabilitacji społecznej w ramach otrzymywanych środków z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwienie osobom

z niepełnosprawnością uczestnictwo w życiu społecznym i jest przede wszystkim realizowana przez:

- wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej osoby niepełnosprawnej,
- wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych, likwidację barier, w szczególności architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych,
- kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych za pośrednictwem Starosty, który jest dysponentem ww. środków, wspiera finansowo działania z zakresu eliminowania barier utrudniających integrację osób niepełnosprawnych w środowisku na terenie Powiatu Wschowskiego.

Kluczowe zadania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie dotyczą również pomocy społecznej, w tym:

- interwencji kryzysowej stanowiącej zespół interdyscyplinarnych działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu poprzez udzielanie bezpłatnego poradnictwa: psychologicznego, rodzinnego, w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- zapewnienie pieczy zastępczej m.in. dzieciom legitymującym się niepełnosprawnością, pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

POWIATOWY URZĄD PRACY

Powiatowy Urząd Pracy we Wschowie znajduje się we Wschowie przy ul. Staroleszczyńskiej 13. Realizuje zadania samorządu powiatu w zakresie polityki rynku pracy. Osoba z niepełnosprawnością może być zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy jako:

- bezrobotny – to osoba, która posiada ustaloną niepełnosprawność, jednak nie jest uprawniona m.in. do renty z tytułu niezdolności do pracy, renty socjalnej, zasiłku stałego;
- poszukujący pracy – to osoba, która oprócz ustalonej niepełnosprawności jest uprawniona m.in. do renty z tytułu niezdolności do pracy, renty socjalnej, zasiłku stałego.

Osoba z orzeczonym stopniem o niepełnosprawności, która jest zdolna do podjęcia zatrudnienia w co najmniej połowie wymiaru czasu pracy, posiadająca status „bezrobotnego” może skorzystać ze wszystkich usług urzędu pracy i instrumentów przewidzianych dla osoby bezrobotnej. Ponadto, osoba z niepełnosprawnością zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy jako poszukująca pracy niepozostająca w zatrudnieniu może również korzystać na

zasadach takich jak bezrobotni z następujących usług lub instrumentów określonych w ustawie o promocji, tj.:

1. szkoleń;
2. stażu;
3. prac interwencyjnych;
4. przygotowania zawodowego dorosłych;
5. badań lekarskich lub psychologicznych, o których mowa w art. 2 ust. 3 ustawy o promocji;
6. zwrotu kosztów, o których mowa w art. 45 ust. 1, 2 i 4 ustawy o promocji;
7. finansowania kosztów, o których mowa w art. 45 ust. 3 ustawy o promocji;
8. studiów podyplomowych;
9. szkoleń na podstawie trójstronnych umów szkoleniowych zawieranych pomiędzy starostą, pracodawcą i instytucją szkoleniową;
10. bonu na zasiedlenie;
11. bonu szkoleniowego;
12. bonu stażowego.

Dla osób niepełnosprawnych posiadających status „poszukującej pracy”, a nie pozostających w zatrudnieniu, przewidziane są usługi urzędu pracy i instrumenty finansowane ze środków PFRON. Instrumenty te są adresowane bezpośrednio do osób z niepełnosprawnością, jak też do ich pracodawców.

POWIATOWY ZESPÓŁ DS. ORZEKANIA O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności znajduje się w Nowej Soli. Mieszkańcy Powiatu Wschowskiego mogą skorzystać bezpośrednio z usług wyznaczonego pracownika Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Centrum Medycznym NZOZ we Wschowie przy ul. Zielony Rynek 7. Dodatkowo wnioski do Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Nowej Soli w zakresie wydania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności dla osoby dorosłej oraz dla dziecka, karty parkingowej oraz legitymacji osoby niepełnosprawnej można pobierać w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie we Wschowie.

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Nowej Soli funkcjonuje na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności orzeka dla celów poza rentowych, a mianowicie:

- odpowiedniego zatrudnienia, uwzględniającego psychofizyczne możliwości danej osoby,
- szkolenia, w tym specjalistycznego,
- zatrudnienia w zakładzie aktywności zawodowej,
- uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej,

- konieczności zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz pomoce techniczne, ułatwiające funkcjonowanie danej osoby,
- korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji, przez co rozumie się korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych świadczonych przez sieć instytucji pomocy społecznej, organizacje pozarządowe i inne placówki,
- konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji,
- konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji,
- uzyskania karty parkingowej.

PORADNIA PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNA

Na terenie Powiatu Wschowskiego funkcjonują dwie Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne. Poradnia we Wschowie znajduje się przy ul. Zacisze 1, a druga zlokalizowana jest w Sławie przy ul. Ogrodowej 1. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna udziela dzieciom i młodzieży pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu, udziela rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno-pedagogicznej związanej z wychowywaniem i kształceniem dzieci i młodzieży, a także wspomagają przedszkola, szkoły i placówki w zakresie realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych.

Zadania publiczne poradni psychologiczno-pedagogicznych:

- diagnozowanie dzieci i młodzieży,
- wydawanie opinii i orzeczeń dotyczących kształcenia i wychowania dzieci i młodzieży,
- udzielanie pomocy bezpośredniej uczniom oraz rodzicom,
- realizacja zadań profilaktycznych oraz wspierających wychowawczą i edukacyjną, funkcję przedszkola, szkoły i placówki, w tym wspierania nauczycieli w rozwiązywaniu problemów dydaktyczno-wychowawczych,
- wspomaganie przedszkoli, szkół i placówek.

Diagnoza w Poradni, a także wydanie informacji o wynikach przeprowadzonej diagnozy czy opinii, odbywa się na wniosek rodzica lub pełnoletniego ucznia. Wydana przez Poradnię opinia przekazywana jest do jednostki oświaty, do której uczęszcza uczeń również tylko na wniosek rodzica lub pełnoletniego ucznia. Pomoc udzielana przez publiczną Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną jest dobrowolna i nieodpłatna.

W 2023 r. w Poradniach Psychologiczno-Pedagogicznych na terenie Powiatu Wschowskiego przebadano łącznie 1 211 dzieci. Najwięcej dzieci przebadano w Poradni we Wschowie (973), co wskazuje na wzrost liczby dzieci objętych wsparciem. W Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Sławie przebadano w 2023 r. łącznie 238 dzieci, co w porównaniu z rokiem 2019 wskazuje na spadek liczby dzieci objętych wsparciem.

Tabela 6 Liczba dzieci objętych wsparciem w Poradniach Psychologiczno-Pedagogicznych na terenie powiatu w latach 2019-2023

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna we Wschowie	800	719	768	973	973
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna we Wschowie z filią w Sławie	395	186	348	248	238
Razem:	1 195	905	1 116	1 221	1 211

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PCPR Wschowa

WARSZTAT TERAPII ZAJĘCIOWEJ

Warsztat Terapii Zajęciowej we Wschowie (WTZ) prowadzony jest przez Stowarzyszenie na rzecz osób z niepełnosprawnością „Nasz Ośrodek” przy ul. T. Kościuszki 25 we Wschowie. Siedziba WTZ znajduje się przy ul. Plac Kosynierów 1c we Wschowie. Uczestnikiem WTZ może zostać osoba z niepełnosprawnością posiadająca orzeczenie o stopniu niepełnosprawności zawierające wskazanie do terapii zajęciowej.

Warsztat Terapii Zajęciowej we Wschowie realizują zadania z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej zmierzającej do ogólnego rozwoju każdego uczestnika. Rehabilitacja ta opiera się przede wszystkim na terapii zajęciowej, której uzupełnieniem jest psychoterapia. Terapia prowadzona jest w 5 pracowniach, do których należą:

- **pracownia gospodarstwa domowego** - uczestnicy uczą się samodzielnego przygotowywania posiłków, estetycznego i prawidłowego nakrywania do stołu, dekorowania potraw, posługiwania się sprzętem gospodarstwa domowego, dokonywania zakupów, sprzątania, zmywania, prania, prasowania. Poznają zasady zdrowego żywienia, uczą się korzystania z przepisów kulinarnych. Zajęcia te mają na celu przygotowanie uczestników do samodzielnego życia i zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych. Wpływają pozytywnie na samopoczucie, uczą pracy zespołowej, doskonałą koordynację, cierpliwość, wytrwałość, koncentrację uwagi. Zajęcia w pracowni przygotowują uczestników do podjęcia pracy zawodowej.
- **pracownia plastyczna** - w pracowni plastycznej zwraca się uwagę na rozwój uzdolnień, kreatywność i estetykę. Uczestnicy zajmują się artystycznym zdobieniem przedmiotów różnymi technikami. Uczestnicy wykonują kartki okolicznościowe, zaproszenia, plakaty itp. Uczestnicy zajmują się również naprawą i odświeżaniem gipsowych elementów, figurek. Zajęcia te dają uczestnikom możliwość wyrażenia własnych przeżyć, emocji poprzez sztukę.
- **pracownia rękodzieła artystycznego** - w tej pracowni uczestnicy poznają techniki wyrazu artystycznego, pozwalające na rozwijanie smaku i estetyki oraz doskonalenie sprawności manualnej, cierpliwości, wrażliwości na piękno. Uczestnicy wykonują prace wykorzystując różne materiały oraz używają różnych form i technik pracy; szydełko, haft diamentowy, haft 3D, sospeso, decoupage, powertex, pergamano, shabby chic, wydzieranki, wycinanki, stemplowanie, kolaże. Prace te są doskonałym

ćwiczeniem rąk. Rozwijają zdolności manualne, precyzję ruchów, orientację przestrzenną, pamięć wzrokową i umiejętność obserwacji.

- **pracownia krawiecka** - celem działania pracowni jest doskonalenie umiejętności szycia zarówno techniką ręczną jak i maszynową (na wyposażeniu pracowni znajdują się elektryczne maszyny do szycia). Uczestnicy tej pracowni poznają różne techniki szycia, poznają zasady obsługi maszyny do szycia, nabywają umiejętności doboru materiałów i narzędzi pracy, uczą się wykonywania projektu i wykroju prostych elementów. Współpracują także z innymi pracowniami zaopatrując je w niezbędne pomoce np. rękawice kuchenne, fartuszki z przeznaczeniem do pracowni gospodarstwa domowego. Zajęcia dostosowywane są do możliwości i umiejętności uczestnika. Rozwijają twórcze myślenie i samodzielność.
- **pracownia florystyczna** - podstawowym zadaniem realizowanym w pracowni florystycznej jest kontakt z naturą, zarówno w jej postaci ożywionej, jak i zamkniętej w formy dekoracyjne np. z suszonych kwiatów, liści. W ramach bukiciarstwa tworzone są różnorodne stroiki okolicznościowe, łącząc ze sobą kwiaty z elementami dekoracyjnymi szeroko używanymi we florystyce. Uczestnicy w ramach działania pracowni dbają również o teren zielony przy Warsztacie wykonując całoroczne prace porządkowe, uczą się i doskonalą umiejętność posługiwania się narzędziami ogrodniczymi, zdobywają wiedzę o roślinach i zjawiskach występujących w przyrodzie, pielęgnują rośliny. Plan prac w pracowni uzależniony jest od pór roku, warunków atmosferycznych i wegetacji roślin.

Zajęcia we wszystkich pracowniach Warsztatu Terapii Zajęciowej mają na celu podnieść samodzielność uczestników oraz wiarę we własną wartość i przydatność społeczną. Kształtują cierpliwość, wytrwałość, kreatywność oraz poczucie odpowiedzialności za stanowisko pracy i wykonywaną pracę. Uczą właściwych kontaktów interpersonalnych, pracy w grupie, zachowań akceptowanych społecznie, a także kształtują umiejętności zawodowe. Przeciwdziałają wykluczeniu społecznemu. W Warsztacie Terapii Zajęciowej w ramach integracji społecznej, rozwoju poznawczego organizowane są różnego rodzaju dodatkowe zajęcia: wycieczki krajoznawcze, wycieczki rowerowe, biwaki, wyjazdy do kina, teatru, wyjścia do muzeum, restauracji. Uczestnicy biorą także udział w spotkaniach integracyjno-sportowych organizowanych dla WTZ oraz wszelkich konkursach regionalnych, ogólnopolskich, międzynarodowych organizowanych dla osób niepełnosprawnych.

OŚRODKI POMOCY SPOŁECZNEJ

Ośrodki Pomocy Społecznej stanowią podstawową jednostkę organizacyjną funkcjonującego na terenie każdego powiatu systemu wspierania osób i rodzin znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych oraz osób z niepełnosprawnością. Zgodnie z postanowieniami ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej działają na terenie każdej gminy, przyjmując w zależności od charakteru postaci ośrodków miejskich, miejsko-gminnych i gminnych realizując zarówno zadania własne i zlecone. Na terenie Powiatu Wschowskiego działają następujące ośrodki:

- Ośrodek Pomocy Społecznej we Wschowie, przy ul. Klasztornej 3;
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Sławie, przy ul. Henryka Pobożnego 6;
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szlichtyngowej, przy ul. Rynek 15.

Ośrodki Pomocy Społecznej udzielają wsparcia osobom z niepełnosprawnością w postaci m.in.:

- świadczeń pielęgnacyjnych,
- zasiłków pielęgnacyjnych,
- zasiłków dla opiekunów,
- zasiłków stałych,
- zasiłków okresowych,
- świadczenia niepieniężne (np. praca socjalna, poradnictwo specjalistyczne).

Z danych Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu powiatu wynika, że z pomocy Ośrodków w 2023 r. skorzystało łącznie 368 osób z niepełnosprawnością. Ich liczba uległa zmniejszeniu w porównaniu z rokiem 2019, co prezentuje poniższa tabela.

Tabela 7 Liczba osób z niepełnosprawnością korzystająca z pomocy Ośrodków Pomocy Społecznej w Powiecie Wschowskim

Wyszczególnienie	2019	2023	2019	2023
Liczba osób z niepełnosprawnością korzystające ze wsparcia OPS Wschowa	457	254	516	264
Liczba osób z niepełnosprawnością korzystające ze wsparcia OPS Sława	118	39	84	28
Liczba osób z niepełnosprawnością korzystające ze wsparcia MGOPS Szlichtyngowa	195	129	139	76
Ogółem:	770	422	739	368

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PCPR Wschowa

PLACÓWKI CAŁODOBOWE DLA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ

Na terenie Powiatu Wschowskiego funkcjonują następujące placówki zapewniające całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym:

- **Dom Pomocy Społecznej we Wschowie**, znajduje się przy ul. Pl. Świętego Jana 1. Prowadzi go Zgromadzenie Sióstr św. Elżbiety. Dom jest typem placówki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie. Liczy 60 miejsc. Mieszkańcami domu są przede wszystkim osobami o znacznym stopniu niepełnosprawności, które nie chodzą i nie mówią, dlatego też Dom świadczy usługi dla osób wymagających całodobowej opieki. Przebywają w nim dzieci, młodzież oraz osoby starsze, które są

nieprzystosowane do zmian otoczenia i środowiska zamieszkania. Dom zapewnia mieszkańcom warunki bezpiecznego i godnego życia uwzględniając ich sprawność fizyczną i psychiczną. Każdy z mieszkańców może liczyć na wszechstronną opiekę, zakres świadczeń dostosowanych do indywidualnych potrzeb. W Domu prowadzone są zajęcia w oparciu o metody i techniki pracy z osobami niepełnosprawnymi intelektualnie. Dom oferuje również różne formy terapii i zapewnia stałą rehabilitację. Niektórzy mieszkańcy Domu uczą się w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym we Wschowie oraz korzystają z zajęć rewalidacyjnych.

- **Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Janusza Korczaka we Wschowie** znajduje się przy ul. Tadeusza Kościuszki 25. Ośrodek tworzą: Przedszkole Specjalne nr 6 „Kraina Tęczy”, Szkoła Podstawowa nr 4 Specjalna, Branżowa Szkoła I stopnia nr 1 Specjalna, Szkoła Specjalna Przystosobająca do Pracy oraz grupy wychowawcze. Głównym celem Ośrodka jest przygotowanie wychowanków, w miarę ich możliwości, do samodzielnego udziału w życiu społecznym i integracji ze środowiskiem. Ośrodek zapewnia rozpoznanie indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych, możliwości psychofizycznych i zainteresowań wychowanków, udział wychowanków w różnorodnych zajęciach edukacyjnych, wychowawczych, profilaktycznych, rewalidacyjnych i innych, wsparcie wychowanków w okresie poprzedzającym opuszczenie Ośrodka – ułatwiające start w dorosłe życie, a także właściwy i pełny rozwój osobowości wychowanków w warunkach poszanowania ich godności osobistej oraz wolności światopoglądowej i wyznaniowej.

ORGANIZACJE POZARZĄDOWE DZIAŁAJĄCE NA RZECZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ

Na terenie Powiatu Wschowskiego działa kilka organizacji społecznych, które swoją działalność statutową ukierunkowaną mają na pomoc osobom starszym, zależnym i z niepełnosprawnością. Należą do nich:

- Stowarzyszenie „AMAZONEK” Wschowskich, ul. Garbarska 11a we Wschowie;
- Polskie Stowarzyszenie Diabetyków, ul. Kopernika 7 we Wschowie;
- Stowarzyszenie Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej, ul. Garbarska 11a we Wschowie;
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarząd Miejski, ul. Niepodległości 1 we Wschowie;
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarząd Rejonowy, ul. Głogowska 5 w Sławie;
- Koło Polskiego Związku Niewidomych, ul. Kopernika 7 we Wschowie;
- Polski Komitet Pomocy Społecznej Stowarzyszenie Charytatywne w Warszawie, Zarząd Miejsko-Gminny we Wschowie, ul. Kopernika 7 we Wschowie, prowadzą Klub Seniora;
- Stowarzyszenie Akademia Dorosłego Człowieka, ul. Głogowska 5 w Sławie.
- Uniwersytet Trzeciego Wieku we Wschowie.

PLACÓWKI POBYTU DZIENNEGO

Placówki pobytu dziennego na Terenie Powiatu Wschowskiego są prowadzone w formie Klubów Seniora. Świadczą one dzienną opiekę i wsparcie dla osób po 60 roku życia. Organizują różnego rodzaju zajęcia, warsztaty. Motywują środowisko seniorów do wspólnego spędzania czasu wolnego i zwiększenia ich udziału w życiu społecznym. Zaspokajają podstawowe potrzeby utrzymywania kontaktów społecznych, nawiązywania nowych znajomości oraz minimalizują zjawisko wykluczenia społecznego osób starszych. Na terenie Powiatu Wschowskiego działają następujące placówki tego typu:

- Klub Senior+ w Szlichtyngowej (dysponuje 40 miejscami);
- Dzienny Dom Senior+ we Wschowie (dysponuje 30 miejscami);
- Klub Zamysłów w gminie Szlichtyngowa (dysponuje 24 miejscami);
- Klub Stare Drzewce w gminie Szlichtyngowa (dysponuje 25 miejscami);
- Klub Jędrzychowice gminie Szlichtyngowa (dysponuje 24 miejscami).

5. Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnością

5.1 Rehabilitacja społeczna

Rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwianie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym, a realizowana jest przede wszystkim przez wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej, a także wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych. Również sama praca jest doskonałą formą rehabilitacji społecznej. Nie bez znaczenia jest też kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi. Do podstawowych form aktywności wspomagającej proces rehabilitacji społecznej, ale także zawodowej, zalicza się uczestnictwo osób z niepełnosprawnością w warsztatach terapii zajęciowej i w turnusach rehabilitacyjnych.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Wschowie realizuje zadania z zakresu rehabilitacji społecznej w ramach corocznie otrzymanych środków z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON). Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej zmierzają do ograniczenia skutków niepełnosprawności i likwidacji barier utrudniających osobom z niepełnosprawnością z terenu Powiatu Wschowskiego funkcjonowanie w społeczeństwie.

W ramach rehabilitacji społecznej w 2023 r. wydatковано łącznie 1 696 836 zł na wsparcie osób z niepełnosprawnością, co w porównaniu z rokiem 2019 wskazuje na wzrost środków finansowych. W 2023 r. najwięcej wydatковано na dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów. Znacznie wzrosły też środki na likwidację barier architektonicznych, które w 2023 r. wynosiły 139 023,19 zł.

Tabela 8 Środki z PFRON na rzecz osób niepełnosprawnych w 2019 i 2023 r. w ramach rehabilitacji społecznej

Rodzaj świadczenia – rehabilitacja społeczna	2019	2023
Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	107 470	146 070
Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	0	14 457
Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów	266 139	512 405,81
Zobowiązania dotyczące dofinansowania kosztów działania warsztatów terapii zajęciowej	542 880	884 880
Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych	85 779	139 023,19
RAZEM:	1 002 268	1 696 836

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PCPR Wschowa

Kolejnym zadaniem realizowanym przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Wschowie w ramach rehabilitacji społecznej jest przyznawanie środków finansowych w ramach programu „Aktywny Samorząd”. Analiza ilościowa osób objętych pomocą wskazuje, iż w 2023 r. najwięcej osób skorzystało z dofinansowania w ramach Modułu II (*pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym*) tj. 55 osób, co stanowi 61,1% ogółu osób z niepełnosprawnością. Otrzymane środki finansowe PFRON zostały przeznaczone na realizację następujących zadań:

Moduł I:

1. Obszar A – likwidacja bariery transportowej
2. Obszar B – likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym
3. Obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się
4. Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej (dziecka przebywającego w żłobku lub przedszkolu albo pod inną tego typu opieką, pomoc adresowana do osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, które są przedstawicielem ustawowym lub opiekunem prawnym dziecka)
5. Obszar E – pomoc w kontynuowaniu rehabilitacji w formie wentylacji domowej, adresowana do osób ze stopniem niepełnosprawności lub z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia), które korzystają z koncentratora tlenu lub respiratora w ramach świadczenia udzielanego przez ośrodek domowego leczenia tlenem lub ośrodek wentylacji domowej, tj. pod opieką zespołu długoterminowej opieki domowej dla pacjentów wentylowanych mechanicznie lub pod opieką poradni/ośrodka/zespołu domowego leczenia tlenem.

Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym, który jest adresowany do osób ze znacznym, umiarkowanym lub lekkim stopniem niepełnosprawności, pobierających naukę w:

- w szkole policealnej,
- w kolegium,
- w szkole wyższej (studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia, jednolite studia magisterskie, studia podyplomowe lub doktorskie albo doktoranckie prowadzone przez szkoły wyższe w systemie stacjonarnym / dziennym lub niestacjonarnym / wieczorowym / zaocznym lub eksternistycznym, w tym również za pośrednictwem Internetu), a także do osób, które przewód doktorski otworzyły poza studiami doktoranckimi.

W ramach realizacji projektu „Aktywny Samorząd” w 2023 r. wsparcie otrzymało 90 osób, w tym 35 skorzystało z realizacji zadań w Module I, a 55 osób w Module II.

Tabela 9 Liczba osób korzystających z programów na rzecz wspierania osób z niepełnosprawnością

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
„Aktywny samorząd” – ogółem	90	72	99	70	90
MODUŁ I	36	21	43	22	35
MODUŁ II	54	51	56	48	55

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PCPR Wschowa

5.2 Rehabilitacja zawodowa

Rehabilitacja zawodowa ma na celu ułatwienie osobie z niepełnosprawnością uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia i awansu zawodowego przez umożliwienie jej korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego i pośrednictwa pracy.

Powiatowy Urząd Pracy realizując zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej może udzielić dotacji ze środków PFRON na:

- zwrot kosztów: adaptacji pomieszczeń zakładu pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych, w szczególności poniesionych w związku z przystosowaniem tworzonych lub istniejących stanowisk pracy dla tych osób, stosownie do potrzeb wynikających z ich niepełnosprawności, adaptacji lub nabycia urządzeń ułatwiających osobie niepełnosprawnej wykonywanie pracy lub funkcjonowanie w zakładzie pracy, zakupu i autoryzacji oprogramowania na użytek pracowników niepełnosprawnych oraz urządzeń technologii wspomagających lub przystosowanych do potrzeb wynikających z ich niepełnosprawności oraz z rozpoznaniem przez służby medycyny pracy, zwrot miesięcznych kosztów zatrudnienia pracowników pomagających pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy oraz zwrot kosztów szkolenia tych pracowników w zakresie czynności ułatwiających komunikowanie się z otoczeniem, a także czynności niemożliwych lub trudnych do samodzielnego wykonania przez pracownika niepełnosprawnego na stanowisku pracy,
- dofinansowanie do wysokości 50% oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego na kontynuowanie działalności gospodarczej przez osobę niepełnosprawną,
- szkolenia dla osób niepełnosprawnych,
- refundację szkoleń osób niepełnosprawnych organizowanych przez pracodawcę,

- staże dla osób niepełnosprawnych,
- prace interwencyjne dla osób niepełnosprawnych,
- środki na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej lub na podjęcie działalności w formie spółdzielni socjalnej,
- zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej.

W 2023 r. Powiatowy Urząd Pracy we Wschowie nie wydatkował żadnych środków w ramach rehabilitacji zawodowej osób z niepełnosprawnością na terenie Powiatu Wschowskiego.

W 2019 r. udzielono wsparcia w wysokości 25 tys. zł w ramach dofinansowania rozpoczęcia działalności gospodarczej, rolniczej lub wniesienia wkładu do spółdzielni socjalne.

Tabela 10 Środki z PFRON na rzecz osób niepełnosprawnych w 2019 i 2023 r. w ramach rehabilitacji zawodowej

Rodzaj świadczenia – rehabilitacja zawodowa	2019	2023
Wydatki na instrumenty lub usługi rynku pracy określone w ustawie o promocji	0,00 zł	0,00 zł
Koszty szkolenia i przekwalifikowania zawodowego osób niepełnosprawnych	0,00 zł	0,00 zł
Koszty wyposażenia stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych	0,00 zł	0,00 zł
Koszty wynagrodzenia oraz składek na ubezpieczenie społeczne	0,00 zł	0,00 zł
Dofinansowanie rozpoczęcia działalności gospodarczej, rolniczej lub wniesienia wkładu do spółdzielni socjalne	25 000,00 zł	0,00 zł
Pożyczki na rozpoczęcie działalności gospodarczej lub rolniczej	0,00 zł	0,00 zł
RAZEM:	25 000,00 zł	0,00 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PCPR Wschowa

6. Analiza SWOT

Analiza SWOT (Strengths, Weakness, Opportunities, Threats) jest jedną z metod określania rozwoju diagnozowanego obszaru, ponieważ uwydatnia mocne i słabe strony oraz przedstawia szanse i zagrożenia, jakie mogą wystąpić w środowisku lokalnym. Mocne strony to atuty diagnozowanego obszaru, słabe strony to słabości, bariery i wady analizowanego obszaru. Z kolei szanse określają dodatkowe okoliczności pociągające za sobą korzystne zmiany, a zagrożenia – okoliczności, które negatywnie wpływają na rozwój danego obszaru. Szczegółowe opracowanie analizy SWOT jest ważnym etapem procesu planowania strategicznego, ponieważ jest to punkt wyjściowy dla stawianych celów oraz podejmowanych w przyszłości działań społecznych.

Tabela 11 Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Spadek liczby bezrobotnych kobiet na terenie powiatu, ➤ Duży potencjał społeczny powiatu do rozwoju usług świadczących na rzecz mieszkańców (potencjał przyrodniczy, rekreacyjny), ➤ Spadek liczby osób z niepełnosprawnością do 16 roku życia, ➤ Duże zasoby instytucjonalne na terenie powiatu w zakresie wspierania osób z niepełnosprawnością, ➤ Aktywna działalność organizacji pozarządowych na rzecz wspierania osób z niepełnosprawnością, ➤ Realizacja programów na rzecz osób z niepełnosprawnością (np. Aktywny Samorząd Samodzielność-Aktywność-Mobilność Mieszkanie dla Absolwenta), ➤ Wzrost liczby osób korzystających z rehabilitacji społecznej, ➤ Dobrze rozwinięta infrastruktura socjalna, ➤ Rozwinięta sieć poradnictwa specjalistycznego, rodzinnego, psychologicznego i prawnego (w tym bezpłatnego), dostępnego dla mieszkańców powiatu, ➤ Partnerstwo publiczno-społeczne PCPR z organizacjami działającymi na rzecz osób z niepełnosprawnością, ➤ Wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego, ➤ Działalność Warsztatu Terapii Zajęciowej, ➤ Funkcjonowanie we Wschowie Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego kształcącego dzieci i młodzież z niepełnosprawnością, Domu Pomocy Społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Spadek liczby ludności w powiecie, ➤ Wzrost liczby osób starszych, w wieku poprodukcyjnym, ➤ Wzrost wskaźnika obciążenia demograficznego osobami starszymi, ➤ Ujemny przyrost naturalny, ➤ Utrzymujący się wysoki wskaźnik liczby osób bezrobotnych na terenie powiatu, ➤ Wysoki wskaźnik osób długotrwale bezrobotnych oraz bezrobotnych kobiet wśród ogółu bezrobotnych na terenie powiatu, ➤ Wzrost liczby osób z niepełnosprawnością po 16 roku życia na terenie powiatu, ➤ Występowanie barier architektonicznych, które uniemożliwiają osobom z niepełnosprawnością funkcjonowanie w społeczeństwie, ➤ Niewystarczające środki finansowe na wsparcie w ramach rehabilitacji społecznej, ➤ Brak osób korzystających ze wsparcia w ramach rehabilitacji zawodowej, ➤ Brak mieszkalnictwa wspomaganego na terenie powiatu,

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Spadek liczby osób bezrobotnych z niepełnosprawnością, ➤ Likwidacja barier architektonicznych w ramach realizacji polityki dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami; ➤ Rozwój aktywnych form spędzania czasu wolnego dla osób z niepełnosprawnością, ➤ Rozwój mieszkalnictwa komunalnego, socjalnego i treningowego i wspomagane dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym; ➤ Niwelowanie zdiagnozowanych problemów społecznych na terenie powiatu w ramach wspierania osób z niepełnosprawnością, ➤ Wzmocnienie funkcji rodziny jako podstawowej jednostki wychowawczej; ➤ Realizacja programów ukierunkowanych na wszechstronny rozwój społeczny osób z niepełnosprawnością, ➤ Wzmocnienie działań na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnością ➤ Promocja wolontariatu na terenie powiatu na rzecz osób zależnych, ➤ Rozwój programów i projektów unijnych ukierunkowanych na wsparcie osób z niepełnosprawnością, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wzrost zapotrzebowania na środki finansowe potrzebne na pomoc dla osób z niepełnosprawnością, ➤ Wzrost liczby osób zależnych, schorowanych i z niepełnosprawnością na skutek zachodzących zmian demograficznych, ➤ Wzrastająca potrzeba powstawania placówek świadczących usługi na rzecz osób z niepełnosprawnością, ➤ Pogłębiająca się izolacja społeczna osób wykluczonych; ➤ Pogłębiające się problemy rodzin przeżywające trudności sprawowania opieki nad osobami zależnymi, ➤ Pogłębiające się problemy psychiczne osób starszych, schorowanych i z niepełnosprawnością; ➤ Ograniczone środki finansowe na realizację polityki społecznej ukierunkowanej na niwelowanie zdiagnozowanych problemów społecznych w obszarze niepełnosprawności,

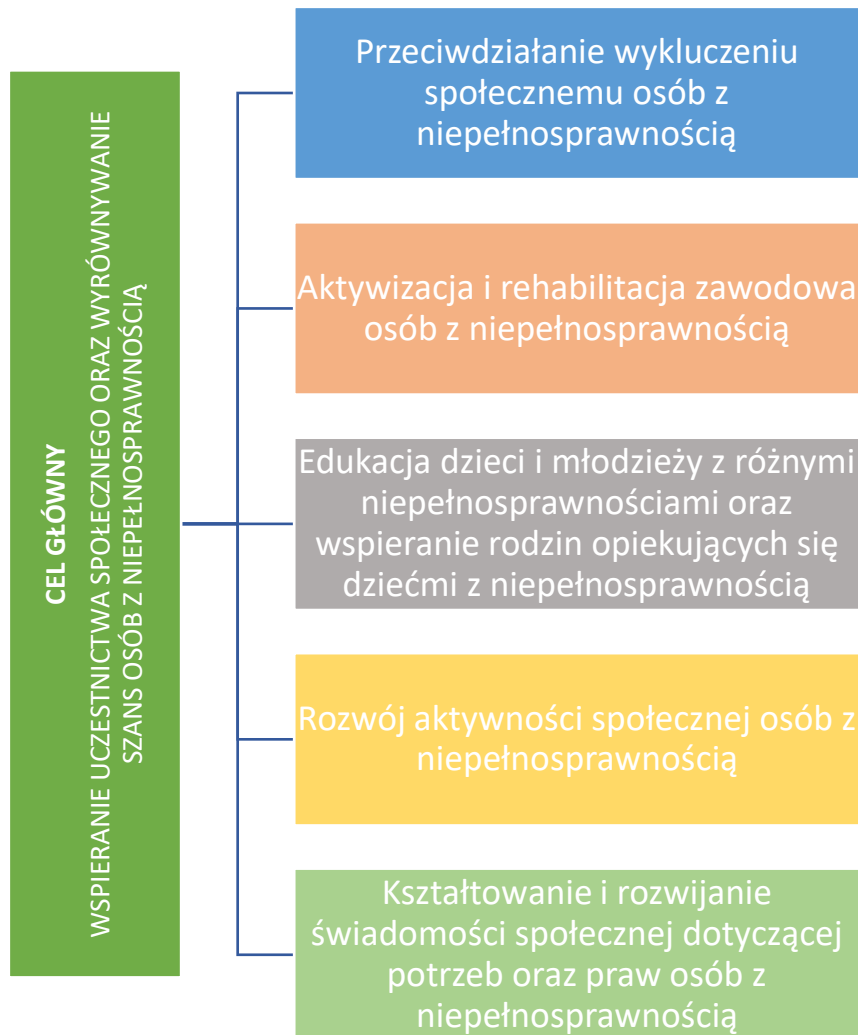
Źródło: opracowanie własne

7. Cel Programu

Misją Programu wspierania osób z niepełnosprawnością w Powiecie Wschowskim na lata 2025-2030 jest budowanie zintegrowanego systemu działań na rzecz kompensacji skutków niepełnosprawności oraz zapewnienia wszechstronnego rozwoju osób z niepełnosprawnością we wszystkich sferach życia poprzez między innymi profilaktykę i oświatę zdrowotną w zakresie zapobiegania niepełnosprawności, jak również likwidacja i łagodzenie skutków niepełnosprawności. Bardzo ważne jest zapewnienie środowiskowego wsparcia i pomocy osobom z niepełnosprawnością i ich rodzinom na terenie całego powiatu, aby minimalizować ich wykluczenie społeczne.

Misja realizacji Programu zostanie osiągnięta poprzez realizację celu głównego i celów operacyjnych, do których należą:

Schemat 1 Cel główny Programu i cele operacyjne

Źródło: opracowanie własne

8. Zaplanowane zadania w ramach Programu

Osiągnięcie założonych celów Programu będzie możliwa poprzez realizację zaplanowanych zadań, które będą realizowane w latach 2025-2030. W poniższej tabeli uwzględniono planowane działania do realizacji oraz określono założone wskaźniki realizacji danego zadania.

Tabela 12 Zadania zaplanowane w ramach realizacji Programu

Lp.	Cel operacyjny	Zadanie do realizacji	Wskaźniki realizacji celu
1	Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób z niepełnosprawnością	1. Poprawa jakości oraz dostępności do usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych

		<p>pobytu osoby z niepełnosprawnością.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Wspieranie osób z niepełnosprawnością w zaopatrzeniu w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych. 3. Usprawnienie działań w zakresie likwidacji barier architektonicznych, technicznych, komunikacyjnych, w komunikowaniu się w miejscu zamieszkania, w placówkach edukacyjnych, w miejscach użyteczności publicznej. 4. Wspieranie już istniejących form kompleksowej rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych (WTZ). 5. Tworzenie nowych form zapewniających osobom z niepełnosprawnością (w tym zaburzoną psychicznie) oraz seniorom miejsc w mieszkaniach wspomaganych, domach pomocy społecznej, dziennych domach pomocy itp. 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba wypłaconych dofinansowań • Liczba zrealizowanych dofinansowań • Kwota wypłaconych środków finansowych • Liczba utworzonych form zapewniających miejsca w mieszkaniach wspomaganych, DPS, DDP
2	Aktywizacja i rehabilitacja zawodowa osób z niepełnosprawnością	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost kwalifikacji osób z niepełnosprawnościami w wieku produkcyjnym. 2. Wsparcie osób z niepełnosprawnością w rozwoju ich kompetencji, poszukiwaniu pracy i utrzymaniu zatrudnienia oraz promowanie dobrych 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób, która ukończyła szkolenia zawodowe podnoszące kwalifikacje • Liczba osób, która podjęła zatrudnienie • Liczba osób, która otworzyła własną

		<p>praktyk, w tym prowadzenie poradnictwa zawodowego.</p> <ol style="list-style-type: none"> Promocja zatrudnienia osób z niepełnosprawnością. Doradztwo zawodowe na wszystkich szczeblach edukacji, przygotowanie do wejścia na rynek pracy. Pozyskiwanie środków zewnętrznych na aktywizację zawodową osób z niepełnosprawnością oraz udzielanie wsparcia w zakresie dofinansowania miejsc pracy. 	<p>działalność gospodarczą</p> <ul style="list-style-type: none"> Liczba osób, która ukończyła staże
3	Edukacja dzieci i młodzieży z różnymi niepełnosprawnościami oraz wspieranie rodzin opiekujących się dziećmi z niepełnosprawnością	<ol style="list-style-type: none"> Wsparcie finansowe niepełnosprawnej młodzieży w podejmowaniu edukacji na poziomach wyższych. Dostosowanie budynków, placówek w tym edukacyjnych do potrzeb dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami poprzez eliminowanie barier w zakresie dostępności architektonicznej. Udzielanie poradnictwa dla rodzin/opiekunów dzieci z niepełnosprawnością (wsparcie indywidualne i grupowe) m. in. poprzez poradnictwo specjalistyczne: psychologiczne, terapeutyczne. 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba wyłaconych środków finansowych Liczba dostosowanych budynków użyteczności publicznej Liczba udzielonych porad
4	Rozwój aktywności społecznej osób z niepełnosprawnością	<ol style="list-style-type: none"> Rozwój usług na rzecz osób niepełnosprawnych, w tym opiekuńczych, asystenckich. Zwiększenie dostępności infrastruktury dla osób z różnymi niepełnosprawnościami, w tym organizacja wydarzeń kulturalnych i sportowych z 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób, którym udzielono usług opiekuńczych Liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalnych i sportowych

		<p>ich udziałem (wystawy, pokazy, publikacje, spoty, kampanie).</p> <p>3. Realizacja projektów i programów rządowych aktywizujących i/lub integracyjnych osoby ze szczególnymi potrzebami.</p> <p>4. Współpraca i wspieranie aktywności organizacji pozarządowych działających na rzecz osób z niepełnosprawnością.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba realizowanych projektów, programów • Liczba wspartych organizacji
5	Kształtowanie i rozwijanie świadomości społecznej dotyczącej potrzeb oraz praw osób z niepełnosprawnością	<p>1. Kampanie społeczne ukierunkowane na zwiększenie świadomości społeczeństwa odnośnie niepełnosprawności.</p> <p>2. Cykliczne upowszechnianie informacji dotyczących problemów osób z niepełnosprawnościami w zakresie ulg, uprawnień, obowiązujących przepisów itp. za pomocą mediów lokalnych, stron internetowych.</p> <p>3. Kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.</p> <p>4. Zwiększenie świadomości osób z niepełnosprawnościami w kwestii możliwości otrzymania pomocy.</p> <p>5. Rozwój różnorodnych form aktywizujących seniorów, ze szczególnymi potrzebami celem przeciwdziałania izolacji społecznej oraz poczucia samotności.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba udostępnianych informacji na stronach internetowych, ulotek • Liczba zorganizowanych działań sprzyjających integracji • Liczba udostępnianych informacji • Liczba zorganizowanych przedsięwzięć aktywizujących seniorów, osób niepełnosprawnych

REALIZATORZY PROGRAMU
<ul style="list-style-type: none"> • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Wschowie, • Powiatowy Urząd Pracy we Wschowie, • Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna we Wschowie i filia w Sławie, • jednostki organizacyjne powiatu, • placówki oświatowe, • Warsztat Terapii Zajęciowej,
PARTNERZY PROGRAMU
<ul style="list-style-type: none"> • Ośrodki Pomocy Społecznej, • organizacje pozarządowe działające na rzecz osób z niepełnosprawnością, • samorządy gminne
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
<ul style="list-style-type: none"> • budżet powiatu, • budżet jednostek samorządu terytorialnego, • budżet państwa, • środki unijne, • środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, • dotacje celowe,
WSKAŹNIKI REALIZACJI PROGRAMU
<ul style="list-style-type: none"> • liczba osób z niepełnosprawnością, którym udzielono wsparcia, • liczba udzielonych dofinansowań, • liczba osób objętych aktywizacją społeczną i zawodową, • liczba zorganizowanych działań, przedsięwzięć, projektów, programów aktywizujących osoby niepełnosprawne, w tym seniorów, • liczba osób, którym udzielono poradnictwa prawnego, psychologicznego, terapeutycznego, itp. • liczba dzieci z niepełnosprawnością objętych wsparciem, • liczba rodzin objęta wsparciem w ramach

Źródło: opracowanie własne

9. Adresaci Programu

Adresatami Programu zgodnie są:

- osoby z niepełnosprawnością i długotrwale chore,
- osoby w podeszłym wieku,
- rodziny oraz opiekunowie osób z niepełnosprawnością,
- instytucje oraz organizacje pozarządowe działające na rzecz osób z niepełnosprawnością,
- społeczność lokalna,
- placówki oświatowe kształcące osoby z niepełnosprawnością.

10. Finansowanie Programu

Zadania zaplanowane do realizacji *Programu wspierania osób z niepełnosprawnością w Powiecie Wschowskim na lata 2025-2030* finansowane będą ze środków własnych powiatu, jak również z dotacji celowych i innych źródeł pozyskanych w trakcie realizacji Programu. Głównymi źródłami finansowymi realizacji Programu będą środki pochodzące z:

- budżet powiatu,

- budżet jednostek samorządu terytorialnego,
- budżet państwa,
- środki unijne pozyskane na realizację zadań ukierunkowanych na osoby z niepełnosprawnością,
- środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- Fundusz Solidarnościowy,
- dotacje celowe,
- 1% z podatku,
- sponsorzy i darczyńcy.

11. Efekty realizacji Programu

Program wspierania osób z niepełnosprawnością w Powiecie Wschowskim na lata 2025-2030 jest dokumentem, który określa zarówno skalę niepełnosprawności jak i kierunki działań jakie powinny być podjęte w Powiecie Wschowskim, aby zmniejszyć bariery jakie determinują udział osób z niepełnosprawnościami w życiu społecznym i zawodowym.

Przedstawiony Program przybliży zjawisko niepełnosprawności na terenie powiatu, wskazuje na problemy osób z niepełnosprawnością w środowisku lokalnym oraz określa na najbliższe lata podstawowe pola działalności różnych podmiotów zajmujących się pomocą osobom z niepełnosprawnością i ich rodzinom. Ponadto Program wskazuje na potrzeby i zagrożenia w środowisku lokalnym oraz wyznacza cele i metody pracy z występującymi problemami społecznymi, określa priorytety i założenia polityki społecznej wobec osób z niepełnosprawnościami na terenie Powiatu Wschowskiego.

Realizacja działań wynikających z Programu ma za zadanie umożliwienie osobom z niepełnosprawnością pełnego uczestnictwa w życiu społecznym w oparciu o konstytucyjną zasadę pomocniczości.

Aby osiągnąć zakładane cele realizacji Programu oraz zapewnić osobom z niepełnosprawnością odpowiednie warunki funkcjonowania w środowisku lokalnym niezbędne jest nie tylko realizowanie ustawowych zadań, ale też podejmowanie nowych inicjatyw, wspieranie działań podejmowanych przez organizacje pozarządowe działające na rzecz osób z niepełnosprawnością czy likwidowanie barier, które uniemożliwiają pełne włączenie się osób ze szczególnymi potrzebami do aktywnego życia społecznego.

12. Monitoring i ewaluacja

Koordinatorem *Programu wspierania osób z niepełnosprawnością w Powiecie Wschowskim na lata 2025-2030* będzie **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Wschowie**.

Prowadzenie bieżących działań z zakresu monitoringu oraz ewaluacji posłuży sprawdzeniu efektywności prowadzonych działań i zebraniu informacji na temat adekwatności celów Programu w stosunku do potrzeb i priorytetów oraz eliminacji niekorzystnych zjawisk społecznych na terenie powiatu.

Monitoring będzie prowadzony na podstawie zbierania i analizowania informacji dotyczących

działań, które zostały podjęte lub zrealizowane oraz określenie ich wpływu na cele zaplanowane w Programie. Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawiają się w trakcie wdrażania dokumentu, posłużą do podejmowania działań korygujących oraz oceny tego, czy realizacja wyznaczonych celów zmierza w słusznym kierunku. Monitorowanie osiągniętych wskaźników przyczyni się do sporządzenia charakterystyki uzyskanych efektów oraz ich wpływu na niwelowanie występujących problemów społecznych.

Informacja na temat realizacji Programu oraz osiągniętych rezultatów będzie przygotowywana przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Wschowie corocznie w formie sprawozdania z realizacji Programu. Do oceny stopnia wdrożenia Programu zostaną wykorzystane wskaźniki realizacji Programu, a także dane dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych podmiotów realizujących poszczególne zadania. Wskaźniki monitoringowe mogą być modyfikowane, aby w odpowiedni sposób charakteryzowały przebieg realizacji Strategii. Program ma charakter otwarty i przewiduje się możliwość jego systematycznego aktualizowania w miarę pojawiających się potrzeb, możliwości oraz nowych kierunków zmian.

Podsumowując, należy podkreślić, iż zaplanowane działania związane z bieżącym monitoringiem oraz ewaluacją Programu mają zapewnić aktualność zapisów zawartych w dokumencie oraz ich adekwatność względem występujących problemów społecznych.

Spis tabel i wykresów

Spis tabel

Tabela 1 Liczba osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy w Powiecie Wschowskim w latach 2019-2023.....	12
Tabela 2 Liczba osób z niepełnosprawnością w Powiecie Wschowskim w 2021 r.	12
Tabela 3 Liczba osób z niepełnosprawnością na terenie Powiatu Wschowskiego w latach 2019-2023	13
Tabela 4 Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności w latach 2019-2023	14
Tabela 5 Liczba wydanych legitymacji osoby niepełnosprawnej w latach 2019-2023.....	15
Tabela 6 Liczba dzieci objętych wsparciem w Poradniach Psychologiczno-Pedagogicznych na terenie powiatu w latach 2019-2023	19
Tabela 7 Liczba osób z niepełnosprawnością korzystająca z pomocy Ośrodków Pomocy Społecznej w Powiecie Wschowskim	21
Tabela 8 Środki z PFRON na rzecz osób niepełnosprawnych w 2019 i 2023 r. w ramach rehabilitacji społecznej.....	24
Tabela 9 Liczba osób korzystających z programów na rzecz wspierania osób z niepełnosprawnością.....	25
Tabela 10 Środki z PFRON na rzecz osób niepełnosprawnych w 2019 i 2023 r. w ramach rehabilitacji zawodowej.....	26

Tabela 11 Analiza SWOT	27
Tabela 12 Zadania zaplanowane w ramach realizacji Programu	29

Spis wykresów

Wykres 1 Liczba osób z niepełnosprawnością w Polsce w 2021 r.	6
Wykres 2 Liczba ludności w Powiecie Wschowskim w latach 2019-2023	10
Wykres 3 Liczba ludności w Powiecie Wschowskim w podziale na grupy funkcjonalne w latach 2019-2023	10
Wykres 4 Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w Powiecie Wschowskim w latach 2019-2023	11
Wykres 5 Liczba osób bezrobotnych z terenu Powiatu Wschowskiego w latach 2019-2023 ..	11
Wykres 6 Stopień niepełnosprawności wśród ludności z Powiatu Wschowskiego w latach 2019-2023	14
Wykres 7 Liczba wydanych orzeczeń dla osób do 16 roku życia w latach 2019-2023	15

Spis schematów

Schemat 1 Cel główny Programu i cele operacyjne	29
---	----